

2/2012

BRNEŇSKÝ' EVANGELICKÝ' MEŠIČ'NÍK
SETKÁVÁNÍ'

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Brně I

Betlémský kostel a kostel J. A. Komenského (Červený kostel)
 Opletalova 6, 602 00 Brno, tel: 542 211 453, 542 210 332
 email: ccebrno1@atlas.cz, **<http://www.cervenykostel.cz>**
 kazatelé: Jiří Gruber a Olga Tydlitátová, faráři
 seniorátní faráři: Jiří Šimsa a Marta Židková
 kurátor: Václav Matoulek

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Brně II

Blahoslavův dům, Lidická 79, 602 00 Brno, tel: 541 212 469
email: brno-ii@evangnet.cz, **<http://brno-ii.evangnet.cz>**
kazatelé: Jaroslav Vítek a Ondřej Kolář, faráři
kurátor: Jaroslav Kučera

Farní sbor ČCE v Brně - Husovicích

Netušilova 26, 614 00 Brno, tel: 545 212 420
email: husovice@evangnet.cz, **<http://husovice.evangnet.cz>**
kazatel: Štěpán Hájek, farář
kurátor: Vladimír Zikmund

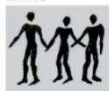
Farní sbor ČCE v Brně - Židenicích

Kostel Jílkova 74, fara Konečného 8, tel: 530 324 052
email: zidenice@evangent.cz, **<http://zidenice.evangnet.cz>**
kazatelé: Pavel Kašpar a Romana Špačková, faráři
kurátor: Miroslav Maňák

Diakonie ČCE – středisko v Brně

Hrnčířská 27, 602 00 Brno, tel: 549 242 279, 541 248 401
email: brno@diakonie.cz **http://brno.diakonie.cz**
ředitel: Jan Soběslavský

**Evangelická akademie,
Vyšší odborná škola sociálně právní**

Opletalova 6, tel: 542 221 741, email: vos@eabrno.cz

Střední zdravotní škola Evangelické akademie

Šimáčkova 1, 542 213 593, email: cszs@eabrno.cz,

<http://www.eabrno.cz>

ředitelka: Hana Svobodová

Setkávání – brněnský evangelický měsíčník. Ročník 2012 (XIV). Vydávají sbory Českobratrské církve evangelické Brno I a Brno II. Odpovědní redaktoři: Jiří Gruber, Jaroslav Vitek. Obálka Iva Tůmová. Registrováno pod číslem MK ČR E12109. Doporučená cena jednotlivého čísla 12 Kč. Roční předplatné 120 Kč, sponzorské 150 Kč. Redakce: 602 00 Brno, Opletalova 6. Vychází 10x ročně s finanční podporou statutárního města Brna.

ÚVODNÍK

Všimli jste si, kolik různých kamenů je kolem nás? Zkusili jste si s nimi někdy pohrát? Pozorně si je prohlédnout? Jsou různé kameny. Stejně jako jsou různé chvíle v našich životech. Jsou kameny světlé. Oblé. Kulaté. Světlé jsou i chvíle, když se věci daří. Nervy a stresy ustoupí před pokojem a vděčností. Okamžiky úžasu a pokory nad zrozením dítěte. Prožitý čas s lidmi nám milými. Okamžiky, kdy si uvědomíme, že máme přátele, o které se můžeme opřít. Chvíle, kdy vnímáme Boží blízkost.

Jsou kameny a kamínky drobné a barevné. Malé zážitky a události, na které rádi myslíme. Možná se usmějeme při vzpomínce na ně. Milé návštěvy a rozhovory. Dny, které jsme si užili. Podařené akce. Zažité uznání. Pocit, že to, co děláme, děláme dobře. A pak je kolem nás spousta šedivých kamenů. Ani černých, ani bílých. Nejsou v životě jenom významné události, ale taky každodennost a všednost a rutina. Ráno vstát a dělat, co je třeba. Jet do práce. K doktorovi. Potkávat lidi. Míjet se s lidmi. Celá škála malých starostí a radostí. Některé z těch drobných kamenů dostanou konkrétní barvu až zpětně. Zesvětlí, když zapadnou do kapitoly, která byla jako celek prostě dobrá. Ztmavnou, když toho nakupení na hromadě na nás bylo až moc.

A pak jsou i tmavé kameny. Okamžiky těžké jako balvan. Chvíle, které pořádně tíží. Některé jsou tak ostré a hranaté, že v nás zanechávají hluboké rány. Za některé životní kameny se možná stydíme. Některé se na nás pořádně valí. Některé obžalovávají. A pak jsou i kameny, které nás přivádějí k pláči. A nám je smutno.

To všechno tvoří celek života. Celý náš život jako poskládaný z nejrozličnějších kamenů.

Některé jsou nám milé. Přirostly nám k srdci. Některé bychom z našeho života nejraději odstranili. Zapomněli na ně. Vyhodili je nebo odložili. Ale *všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas. Je čas rození a čas umírání... Je čas plakat i čas smát se... Je čas kameny rozhazovat i čas kameny sbírat...* (Kaz 3,1n) Všechny ty časy patří k našemu životu. K životu každého z nás v jeho jedinečnosti. Není možné a není třeba, abychom se snažili některé z těch časů ze svého života vytěsnit. Není možné se jenom smát a nikdy neplakat. Ale není taky možné jenom nenávidět a nikdy nemilovat. Život je někdy hrozně složitý. Některé události pochopíme až při pohledu zpátky. A často ani to ne. Smysl nám často zůstane zahalený. Ale přesto není řešení podlehnout pocitu, že nic nemá cenu. A že jsme vláčeni osudem.

Poznal jsem, že není pro člověka nic lepšího, než se radovat a konat v životě dobro. (Kaz 3,12) To je víc, než jen snaha udělat si ten vlastní život příjemný a pohodový. Co to jen jde. Nějak si to tady prožít a odžít. Radovat se a konat dobro. Mít chuť do života. A být tu taky pro druhé. Žít život v celé jeho plnosti a celosti. Přitakat k životu, který má v sobě jak světlé, tak i hořké stránky. Ne všechno chápeme. Hodně nám toho zůstává skryto. Těžko se to někdy přijímá. Ale smíme doufat. Smíme doufat, že všechno má svůj význam.

Všechno to, co děláme, o co se snažíme. Smíme doufat, že má svůj smysl všechno těžké i krásné, co zažijeme. Smíme doufat, že všechny ty různé kameny v našem životě – od těch nejsvětlejších až k těm nejtmavším – dávají nakonec jeden mozaikový obraz, který se skládá a ukládá u našeho Boha.

Marta Židková

EVANGELICKÉ KOSTELY

Miroslav

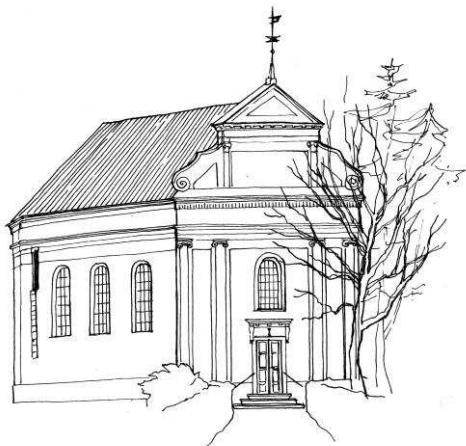
Po vydání tolerančního patentu nebylo v Miroslavi a okolí dostatek evangelíků (500 přihlášených nebo 100 rodin), aby mohli založit sbor, a tak byli přiřčeni do Nosislavi, vzdálené asi šest hodin pěší chůze. Miroslavští „si postavili pěkný, pevný chrám“ (Bednářův Památník) na pozemku darovaném sestrou Annou Šimšovou i přes značné potíže se stavbou od katolického okolí. (Jen si vzpomeňme na stavbu mešity v Brně v letech 1995 - 1998, kdy protestoval kde kdo!).

To už se psal rok 1846 a ten přinesl pro tamější evangelíky veliké změny. Za prvé postavení kostela, za druhé vznik samostatného reformovaného sboru a za třetí nástup prvního pastora Františka Kúna, rodáka z Javorníka nad Veličkou. Kostel samozřejmě neměl a nemá věž. Je to jedna z posledních tolerančních modliteben u nás. Stavba je novoklasicistní s historizujícími prvky. Farář František Pokora, který zde působil v letech 1896-1904, se ujal obzvláště mládeže a tak Miroslavští postavili ke kostelu přístavbu (1901), hlavně pro schůzky mladých lidí, které se dodnes říká kruh. Tato místnost nemá s tímto geometrickým tvarem nic společného a jako původně technika mne celá věc zaujala a až po vyptávání a z knih jsem se dozvěděl, že šlo o kruh křesťanských mladíků a panen.

Pro úplnost zmíním ještě další postavené shromažďovací prostory rozsáhlého sboru, a to v Bohuticích z roku 1936, kostelík v Moravském Krumlově a adaptovanou modlitebnu v Litobratřicích, obojí v roce 1967 za tehdejšího faráře Vladimíra Kaluse.

Snad ještě můžeme povědět, i když se to netýká žádné stavby, že po odtržení Sudet připadl sbor k Říši a mohl se připojit k rakouské evangelické církvi, staršovstvo nabídku samozřejmě odmítlo.

Jiří Novák

Dluhové pasti

Je to nejen termín, ale bohužel i realita, která se týká tisíců lidí kolem nás. Jak k ní došlo? I v dřívějších dobách někteří lidé, když jim došly peníze, hledali někoho, kdo by jim půjčil. Už tenkrát se v posuzování okolních lidí rozlišovalo, zda to bylo na nepřiměřenou útratu v hospodě nebo na nezbytné jídlo pro početnou rodinu. Ten první případ byl většinou držen v tajnosti, protože to bylo chápáno jako hanba pro celou rodinu. Ten druhý, vyplývající z velké chudoby (třeba v důsledku opilství otce), řešila žena nákupem na dluh v místním konzumu (jak jsme se jako děti dozvěděly např. z povinné školní četby Řezáčovy Kovářské uličky. Proradný obchodník Bokšaj tam navyšoval nezaplacené částky o svévolně stanovený úrok a vše zapisoval do tzv. zelené knížky. Vzpomínám, že jsem si už tenkrát, jako školačka, kladla otázku: „a co když té ženě po zaplacení dluhů zas ten další měsíc ty peníze nevyjdou?“)

Umět vyjít s penězi, i když jich není nazbyt, je dovednost, kterou učí moudří rodiče, škola, ale i ostatní, kteří doprovázejí druhé na cestě k samostatnosti. Nástup svobody a volnosti po roce 1989 byl tak překotný, že jsme nevěděli, co dřív. Obchody se naplnily atraktivním zbožím a reklama nás obklíčila ze všech stran. Vnucuje nám nové věci, potraviny, léky, dovolené, a podbízivě přesvědčuje, oč budeme spokojenější po jejich nabytí. Rozšířenýma očima jsme přehlédli svůj omšelý nábytek, elektrické spotřebiče a další bytové doplňky a shledali, že nejsou ani trochu „in“. A co teprve stará Škodovka, Trabant či Wartburg? Jak pěkné by bylo uspořádat pro známé party v novém domku se zahrádkou? Mnozí lidé byli v takové euforii, že ani nebyli schopni slyšet ze sloganu typu „nakupuj dnes, platit budeš až zítra“ tu druhou polovinu. Vždyť tak zvaně výhodné hypotéky se nabízely na každém rohu. Lidé si ještě pamatovali obtížnost půjček za doby socialismu: nutnost mít potvrzení o výši příjmu všech osob blízkých (a to byla zaměstnanost trvale zaručená), ručení zástavou majetku a konkrétní osobou (to pro případ, že by plátce emigroval). A teď? Peníze jsou na dosah. Ochoten půjčit je kdekdo. Do tří dnů, do hodiny, ihned. Herny s automaty jedou přece nonstop. Lidé podepisující smlouvy si ve spěchu (nebo proto, že to ani neumějí „je-li to vyjádřeno v procentech“) nespočítají, kolik vlastně za půjčku zaplatí. Lichva má zelenou. Nějaký čas po roce 1989 to vypadalo, že ten, kdo nekupuje na půjčky, nepochopil „trend doby“, prostě „ujíždí mu vlak“. Lidé oslňovali tím, co všechno si mohou dopřát. O lidech se už nemluví, co přesně v práci dělají, ale kolik vydělávají. A teď k tomu navíc „ta naše povaha česká“ („Ber, kde to jde“. Ne nadarmo měl za socialismu úspěch slogan. „Kdo nekrade, okrádá rodinu“, čímž se mínilo „přines domů z práce všechno, co se může hodit – když ne tobě, tak na výměnu známým, však oni ti zas seženou něco jiného“. Zapomněli jsme už na to?) Současná doba „vyprodukovala“ chytráky, kteří

vymýšlejí, jak důvěřivé lidi napálit – nabídnout jim, nejlépe podomním prodejem, laciné zboží za vysokou cenu. Nebo je pozvat na akci s výletem či s pohoštěním a vnutit jim nějaký „nezbytně nutný a jedinečný výrobek“. Lidé pobírající důchod, s kterým dokážou vyjít, jsou proti ostatním ve výhodě, protože jim nehrozí, že by zůstali zcela bez příjmu. To bohužel vyzorovali u některých jejich bezdomovecky žijící dospělé děti (mnohdy navíc se svými nezaplacenými dluhy) a chtějí žít z jejich důchodu.

A co je to tedy ta dluhová past? To je situace, kdy jednotlivec nebo celá rodina ztrátou zaměstnání nebo jinými nepříznivými okolnostmi nedokážou splácet dluhy. Přicházejí upomínky a lidé v zoufalé situaci volí chvilkově únikové řešení: vzít si novou půjčku na splácení, aby předešli exekučnímu stíhání. Tento boj s větrnými mlýny nelze vyhrát. U někoho může vést až k sebevraždě. Jistě je velkou pomocí nově legalizovaná možnost tzv. vyhlášení osobního bankrotu, kdy s pomocí odborníka je člověku vytvořen splátkový kalendář. Dík za vznik těchto institucí.

Evangelická církev nezůstává stranou ve snaze zmírnit dopad těchto problémů. Předseda synodu, náš senior Jiří Gruber, se obrátil dopisem na Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR, paní Miroslavu Němcovou, a na předsedu Senátu ČR pana Milana Štěcha s textem usnesení 33. synodu. Z něho cituji: *Synod ČCE vyzývá vládu ČR a obě komory Parlamentu ČR, aby s ohledem na narůstající počet občanů, kteří se ocitají v neřešitelných finančních situacích v důsledku zneužití jejich nedostatečné finanční gramotnosti (např. poskytováním nesplacitelných a nemravných půjček, neprůhlednými smlouvami apod.), připravily účinnou legislativu a další účinné nástroje, které budou chránit občany před těmito nemravnými finančními praktikami.* Dopis dále pokračuje žádostí o sdělení, jaká opatření v současné době Poslanecká sněmovna připravuje, aby byli občané lépe chráněni před výše zmíněnými finančními praktikami.

Asi za měsíc přišly dvě odpovědi. Obsahují některé přísliby. Předsedkyně poslanecké sněmovny Miroslava Němcová např. píše: *Od ledna letošního roku začal platit nový zákon o spotřebitelském úvěru, který zpřísňuje práva a povinnosti spotřebitele i poskytovatele úvěru. Nová zákonná úprava však nedořešila problém tzv. rozhodčí doložky. Toto bude řešeno formou novely na 14. schůzi Senátu.* Dopis končí sdělením: *Problém zadlužení lidí není jen v důsledku finanční negramotnosti, ale také mnohdy v náročnosti na životní standard, který neodpovídá jejich majetkovým možnostem. V tomto směru by jistě byla pomoc církve vítaná.* Obdobně se vyjadřuje k dopisu Jiřího Grubera předseda senátu Milan Štěch: *Z jeho dopisu cituji: Žijeme v pospolitosti, kde je málo prostoru pro duchovnost a takřka denně jsou zas a znovu překračovány obvyklé hranice mravnosti. Bohužel to vypadá, jako by vše bylo na prodej a kupčení se stalo alfou i omegou mnoha lidí kolem nás. Velmi silně k tomu přispívá atmosféra stálé mediální masáže, která vytváří představu, že*

nemít hned cokoliv, co je zrovna v módě, znamená být méněcenný. I on vidí zlepšení situace: ve stanovení přísnějších kritérií na rozhodčí doložku uzavíranou v souvislosti se spotřebitelskou smlouvou či zavedení nových důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu soudem, dojde-li k jeho rozporu s dobrými mravy.

Jeho dopis končí slovy: *Uskutečnit hlubší a trvalejší změny však vyžaduje celospolečenské úsilí. A právě zde spatřuji nezastupitelnou úlohu církvi.*

Takže ústavní činitelé dávají církvi úkol: „Církvi, zaříd', ať lidi zmoudří a nedychtí po všem, co vidí, aniž by si spočítali, zda na to mají. Kdo nám pomůže ho řešit? Můj závěr je: Jak a kdo „má na to“, aby ochránil nás samé a lidi, na nichž nám záleží, před sklouznutím do dluhů tak velkých, že je nelze splatit? (Odpověď si dodej, čtenáři, sám – vždyť nejsme v zajetí jen dluhů finančních...)

U Něho se učme, o Jeho radu při svých rozhodováních prosme a o Jeho praktikách a životním stylu vyprávějme svým dětem (dokud jsou malé a mají zájem nás poslouchat).

Jana Slámová

BYLO

Umí evangelíci vařit guláš aneb adventní sdílení

Zkuste si představit, že znavení a uondání po celodenním se lopocení v práci otevřete konečně dveře domu ... a Vaše děti Vás překvapí. Všechno, všecičko, víc, než byste kdy jindy vůbec čekali, je uklizeno a v pokoji svítí svíčky. Už ve dveřích slyšíte znít líbeznou muziku. První myšlenka, co by alespoň mě hned napadla je, co se to stalo, co děti zase provedly, rozbily, kdo dostal ve škole poznámku...

Na stole je prostřeno, podává se nachystaný guláš ve dvou provedeníh, všude voní teplý zázvorový čaj.

Možná nějak podobně se mohli cítit náhodní kolemjdoucí u našeho kostela 15. prosince, kteří se na chvíli zastavili a neodolali nabídce, kterou pro ně naši mladí nachystali.

Byl to vskutku zvláštní večer, z obou stran. Spousta neviditelné práce pro výjimečný čas zastavení se. Ztišení v hojně reklamou všude možné podporované úspěchanosti předvánočního období. A na druhé straně - jak to vůbec dopadne, vždyť s otevřením kostela lidem, bezdomovcům nemáme ale vůbec žádné zkušenosti?!?

Bylo to krásný čas s Boží pomocí. Bezdomovci, pro které něco teplého do žaludku bylo především nachystáno, stáli v dlouhé frontě na guláš, čaj, někteří z nich přišli i do kostela se posadit. Schody kostela byly posázeny rozsvícenými svíčkami jako pozvání „pojdte, všechno je již nachystáno“. Občas bylo vidět otce či matku s dětmi, jak postáli v kostele a chvíli

poslouchali. Možná přišli i pozvaní přátelé, pro které kostel do té doby zůstával nedobytný a jen kamennou hradbou.

Dospělí prý mají rádi čísla, viz Exupéryho Malý princ, a tak na závěr:

- uvařilo se 240 porcí guláše
- kostel navštívilo něco mezi 400 až 500 lidí
- z varhan na kůru zazněly skladby J.S. Bacha, G.P. Telemanna, i naše evangelické písně
- program úžasně doplňovala Kristýnka Malachová mluveným slovem
- večer adventního sdílení organizovalo přibližně 15 lidí, kteří se schází na modlitební skupince ve sboru Brno I a cítili potřebu nějakým způsobem vyjádřit svoji víru prakticky.

Děkujeme.

Náhodný svědek

ČTYŘIKRÁT Z BRNA

Brno I - Vánoční slavnosti našich dětí

Nevím, jak je tomu jinde, ale my máme vždycky problém najít nějakou vánoční hru pro děti z nedělní školy. Letos jsme sáhli po „Vánoční dramatizaci o Rachab, Rúť a dívce Marii“. Autorem hry s podtitulem O třech ženách z rodokmenu Ježíše Krista je současný patriarcha ČČSH Tomáš Butta, který u nás ve sboru nedávno kázal a texty svých her nám věnoval do sborové knihovny. Díky učitelům nedělní školy se podařilo trochu dějpravné dílko provést svižně a s chutí všech herců. Předškolních dětí se ujaly sestry působící v Klubu Ovečky. Vánoční písničky v přednesu těch nejmenších zapůsobily naivitou a roztomilostí přednesu. Radost poslední adventní neděle tak sdílely bez rozdílu všechny generace sboru.

Olga Tydlitátová

Brno II - Cestou k Betlému

Letošní adventní nešpor v Blahoslavově domě se nenesl ve znamení vánoční hry, ale ve znamení společného putování napříč minulostí Božího lidu. Všichni účastníci, účinkující i diváci, se vydali na cestu prostorami Blahoslavova domu. Prošli jsme jej od dvora téměř až po půdu. Po cestě jsme se několikrát zastavili, abychom naslouchali textům z Bible, které četly i dramaticky předváděly děti, a písním, které zpívala mládež. Prošli jsme stylizovaně pouští i babylónským zajetím, až jsme se přes prorocká slova přece jen dostali k Betlému. Na cestu nám svítila světélka, která v houstnoucí adventní tmě zpřítomnila blízkost naplnění Božího zaslíbení daného lidem. Jako jedna z organizátorů jsem si užila ochotu lidí, kteří na přípravě spolupracovali, ochotu diváků zažít i trochu nepohodlí při přesunech a neobvyklý ruch v prostorách, které používáme, a přece byly tentokrát trochu jiné a nové.

Saša Hauserová

Vánoční hra v Židenicích

Při bohoslužbách na čtvrtou adventní neděli zahráli židenické děti a několik dospělých vánoční hru od Petry Hudcové Sčítání lidu. Josef se právě dozvěděl z televizního vysílání, že se musí vypravit s těhotnou Marií do Betléma kvůli sčítání lidu. A když tam přišli, marně hledali, kde by si po cestě odpočinuli. Nechtěli je ani u benzínové pumpy, ani v bance, ani u McDonalda, a dokonce ani na zasedání schůze staršovstva. Až na hlavním nádraží přijali mladou rodinu tři bezdomovci. Děkujeme všem malým a velkým hercům za skvělé provedení vánoční zvěsti.

Romana Špačková

Brno-Husovice

Čtvrtý mudrc Artaban - opozdilec, který se nechal zdržovat potřebnými a nestihl se proto včas poklonit narozenému Ježíšovi v Betlémě, se změnil ve vytrvalce a po celý zbytek svého života dál hledal nového krále. A jeho hledání mělo paradoxní úspěch: našel jej právě v těch potřebných, jimž posloužil. Vánoční hra Pavla Pokorného O čtvrtém mudrci v podání dětí našeho sboru zahájila v Husovicích vánoční svátky. Potěchou rodičů a dalších přítomných byly výkony malých herců, kteří hráli s nadšením a gustom.

BIBLICKÉ ZAMYŠLENÍ

Bůh je naše útočiště, naše síla, pomoc v soužení vždy velmi osvědčená. Proto se bát nebudeme, byť se převrátila země a základy hor se pohnuly v srdci moří ... Hospodin zástupů je s námi, Bůh Jákobův, hrad náš nedobytný.

Žalm 46

V některých dávných kulturách existovaly představy, že stvoření znamená překonání prapůvodního chaosu. Chaos je něco beztvareho, něco, co nelze uchopit, a proto to vzbuzuje strach. Chaos je podobný bažině či naprosté nejistotě, kdy se člověk kamsi propadá a nemá se o co opřít.

Staří Izraelci by však chaos stěží připodobnili k bažině či k něčemu tak abstraktnímu, jako je nejistota. Symbolem chaosu a zla pro ně bylo spíše moře. Toto spojení moře a chaosu již nemusí být dnešnímu člověku příliš zřejmé. Pokud nejsme námořníky či rybáři, máme moře spojené spíše s dovolenou, nebo je pro nás moře – v duchu romantismu – obrazem nezkrotnosti a majestátu přírody. Pro Izraelce však byly mořské hlubiny propastnými tůňmi zla, z nichž se kdykoli mohla vynořit obluda. Lodě na mořích troskotaly, lidé v nich tonuli a kdesi hluboko na mořském dně byli spolu s neznámými tvory i mrtví lidé.

Podle jednoho dávného mýtu se hřmící vody chaosu v budoucnosti opět vzedmou a pokusí se pohltnout stvořený pořádek světa. Je možné, že dávný žalmista znal tyto představy, když psal: „Bůh je naše útočiště, naše síla, pomoc v soužení vždy velmi osvědčená. Proto se bát nebudeme, byť se převrátila země a základy hor se pohnuly v srdci moří. Ať si jejich vody hučí, ať se pění, ať se hory pro jejich zpupnost třesou!“

Žalmista těmito slovy vyznává, že Bůh je pevnější než skála a jeho věrnost přetrvává i ve chvílích a dobách, kdy je vše vzhůru nohama. Vody chaosu jsou mocné, ale mocnější je ten, kdo dokáže rozdělit moře, kdo je dokáže utiřit a kráčet po něm.

Podle žalmisty nemusí Boží lid ohrožovat pouze příroda, ale také hlučíí pronárody, tedy různé historické zvraty. Právě naší vlasti a Evropou vůbec otřásali ve 20. století spíše lidé než zemské desky, spíše rachot zbraní než hukot valících se vod. A proto můžeme dobře rozumět tomu, co znamená ohrožení hlučíími pronárody nebo obecně ohrožení ze strany lidí.

Avšak žalmista nás vyzývá: Nebojte se! Proti vlnám chaosu Bůh postavil své město. V tomto městě již voda nikoho neohrožuje, ale naopak oblažuje. Nebojte se! Bůh se staví proti válce, ve svých „dlaních“ třístí a spaluje zbraně.

A my skutečně můžeme žasnout nad tím, že lidstvo stále trvá, přestože je neustále ohrožováno přírodními katastrofami, epidemiemi a válečnými konflikty. A můžeme stát v němém údivu i nad tím, kolik mohutných armád ve službách zla neuspělo a kolik totalitních režimů se zhroutilo i bez použití násilí. Pohled na konec války a strašného teroru, na hroucení totalitních babylónů a padající okovy rasové segregace nám do žil vlévá novou sílu – sílu víry, že přes všechno trvající utrpení bdí nad světem Pán dějin.

Židé i křesťané tuto důvěru v Pána dějin vyjadřovali různými způsoby. Žalmista hovoří v souvislosti s Bohem o jeho městě a Boha samotného nazývá nedobytným hradem. Bůh je pro něj někdo pevný uprostřed zvrátů, někdo stálý během zmatků, někdo, kdo zajišťuje bezpečí a skýtá ochranu, i když zuří války. Hrad je pevný bod a útočiště, stejně jako je pevným bodem a útočištěm nový Jeruzalém autora knihy Zjevení. Tento autor přetavil žalmistovu jistotu do velkolepé vize nebeského města. Také on hovoří o vodě

a prohlašuje, že v Božím městě nebude již žádná voda chaosu, utrpení a zla, ale pouze voda obživující a občerstvující. Říká: „A viděl jsem nové nebe a novou zemi, neboť první nebe a první země pominuly a moře již vůbec nebylo“ (Zj 21,1). Tak jako bude nahrazeno moře souší, budou setřeny i lidské slzy. Zůstane a přetrvá jen voda pro všechny žiznivé, řeka živé vody.

Podle Jana je náš Pán nejen pánem prostoru – tím, kdo dokáže vybudovat uchvatné a nedobytné město –, ale i pánem času. Pán se Janovi představuje jako Alfa i Omega, jako ten, kdo stál na počátku a bude stát i na konci. To znamená: ať se stane v průběhu dějin cokoli, je zde někdo, kdo tyto dějiny drží za oba konce. V minulosti se děly hrozné věci a bezpochyby se budou dít i v budoucnosti, ale vposledu je čas pevně v Božích rukou – a naplněním času je nový Jeruzalém, Boží království.

Jistotu, že nás žádné otřesy, žádné vody chaosu ani historické zvraty neodloučí od Boží lásky, jistotu, se kterou můžeme vstoupit i do nového roku, nepřekonatelným způsobem vyjádřil apoštol Pavel: „Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? Snad soužení nebo úzkost, pronásledování nebo hlad, bída, nebezpečí nebo meč? Jak je psáno: ‚Denně jsme pro tebe vydáváni na smrt, jsme jako ovce určené na porážku.‘ Ale v tom ve všem slavně vítězíme mocí toho, který si nás zamiloval. Jsem jist, že ani smrt ani život, ani andělé ani mocnosti, ani přítomnost ani budoucnost, ani žádná moc, ani výšiny ani hlubiny, ani co jiného v celém tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu.“ (Ř 8,31–38)

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, naplň nás jistotou, že Ty jsi pravý základ, který se nepohne a o nějž se můžeme vždy opřít. Amen.

Autor pobožnosti **Jan Zámečník** se narodil v roce 1978 v Poličce a poté žil v Bystrém u Poličky, dále studoval na gymnáziu v Jevíčku a na Evangelické teologické fakultě; nyní působí jako farář v Břeclavi.

OSOBNOSTI

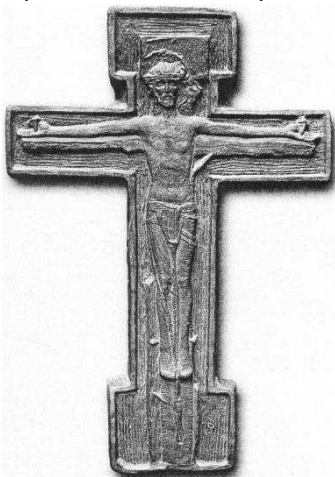
František Bílek (6.11.1872 – 13.10.1941)

Chýnov v jižních Čechách není známý jen chýnovskými jeskyněmi, ale je místem narození, úmrtí a pohřbení význačného a známého umělce Františka Bílka. Chci napsat jen krátké pojednání o secesním sochaři, grafikovi, architektovi, mystikovi a ovšem také zvláštním člověku, který zemřel více než před sedmdesáti lety. Už řadu roků se zabývám jeho osobností a dílem, proto není jednoduché, vzhledem k šíři tvorby umělce a rozsahu časopisu, dostat se i při jistém zjednodušení k přijatelné délce článku.

Už v patnácti letech byl přijat ke studiu na pražské Akademii, aby se stal malířem. Tam se brzy projevila jeho oční vada - daltonismus (vrozená barvoslepost). Tím Bílkova kariéra neskončila, pokračoval ve studiu sochařství. Po dokončení školy žil ještě jako stipendista nějaký rok v Paříži, pak se vrátil do Chýnova, později střídal pobyt ve svém rodišti a v Praze.

Svůj talent uplatňoval v dílech z duchovní oblasti, a to biblické a především reformační. Měl řadu přátel, ale zažíval i nepochopení. Mezi nejbližší přátele patřil Julius Zeyer, chtěli jít společně dokonce do Lnářů do kláštera, ale než se jejich tužba uskutečnila, Zeyer v roce 1901 zemřel. Bílek se přátelil také s Otakarem Březinou, s kněžími Jakubem Demlem a Karlem Dostálem-Lutinovem. Mnohé známe z jejich dlouholeté korespondence. Proti němu se stavěl Julius Mařák a hlavně Josef V. Myslbek, profesor na Akademii výtvarných umění v Praze, a další. Malířka Zdenka Braunerová jej hájila, ona ho také seznámila se Zeyerem. O Bílkovi v roce 1898 napsala, že je buď blázen nebo génius, a pokračovala: „ale já se kloním spíš k tomu, že je génius“.

František Bílek vlastnil sbírku bohoslužebných předmětů a také rouch a spolu s malířem Viktorem Foersterem konali vlastní bohoslužby. V Chýnově si navrhl a v roce 1898 postavil, jak říkal „chaloupku“, kde je nyní výstavní síň. V roce 1902, po Zeyerově smrti, se oženil s Bertou Nečasovou. Ve svém chýnovském období vytvořil na místním hřbitově řadu náhrobků, které tam lze

dosud vidět, pod jedním z nich s názvem Modlitba nad hroby odpočívá také umělcovo tělo. Svě ideje uplatnil také při stavbě vlastní vily v Praze, dokončené v roce 1911, která je nově zpřístupněna veřejnosti. Bílkův největší umělecký rozmach, jak říká literatura, spadá do konce 19. století a první čtvrtiny 20. století.

Některá jeho přátelství snad trochu ochladla, i když s mnohými patřil ke katolickému modernismu, když v roce 1921 přestoupil s celou rodinou k nově vzniklé Církvi československé (husitské), která vznikla právě z idejí modernizmu.

Z úctyhodného umělcova díla jmenujme aspoň tvorbu z duchovní oblasti, kterou je možné vidět v různých kostelech, zvláště v kostelech ČČSH, po celé naší republice, nejvíce

ve východních Čechách. Z biblické tvorby jmenujme jen Dobrého Pastýře, Jana Křtitele, Krista (zvláště na kříži), Ježíšovu matku Marii, proroka Jeremiáše... Z postav české reformace zmíním jen některé, zabýval se jimi i opakovaně. Jsou to: Petr Chelčický, Jan Hus, Jan Žižka, Prokop Holý, Jan Blahoslav, Jan Ámos Komenský, první patriarcha ČČSH Karel Farský. Dále navrhoval svícny, stoly Páně, kalichy, chrámové lavice, prapory a v neposlední řadě nové sbory (kostely a modlitebny). Katalog obsahuje jen ve sborech ČČSH 86 prací.

Největší pocty se Františku Bílkovi dostalo v roce 1927 umístěním jeho oltáře z lipového, dubového a smrkového dřeva s vítězným Kristem na kříži v katedrále sv. Víta v Praze, samotné dílo zhotovil už v roce 1899. Velmi známou je socha Jana Husa v Táboře. Známe také autorovu křížovou cestu v Prostějově (pro tamního faráře K. Dostála-Lutinova) a v kostele ČČSH v Karlíně. Křížová cesta na Hostýně nebyla realizována, jako i jiné práce; to se stává každému umělci. Podobizna Františka Bílka se objevila také na poštovních známkách.

Chci uzavřít malé seznámení s význačným umělcem upozorněním na zcela nadčasový reliéf z Rtně v Podkrkonoší, znázorňující dva mladé lidi, muže a ženu, zřejmě slepce, jak se pevně drží a nad nimi se sklání ochraňující Ježíš. Dílo má název dle Ř 8,31: Když Bůh (je) s námi, kdo proti nám?

Jiří Novák

ŽILI MEZI NÁMI

ThDr. Viktor Hájek (1900 - 1968)

Od r. 1926 byl tři roky farářem v Růžďce na Valašsku, pak byl do r. 1950 farářem brněnského sboru a v letech 1950 až 1968 synodním seniorem ČCE. Oženil se s neteří M. R. Štefánka Klárovou. Syn Igor vystudoval bohosloveckou fakultu v Praze a byl seniorátním vikářem v Teplicích. Církevní službu brzy opustil a pracoval pak jako ekonom. Dcera Doris (provdaná Titěrová) byla vedoucí

sekretariátu synodní rady. Zemřela po těžké nemoci ve věku 49 let.

Z jeho publikací: Petr Chelčický (1929 Bratislava), Heřman z Tardy (1932 Brno), Katechismus, to jest křesťanské učení (1932 Brno), Kázeň v Jednotě Bratrské (1934 Brno), Biblická dějprava (1959 Praha, Kalich).

Můj první šéf,

pro starší brněnskou generaci nezapomenutelný kazatel. Tak jej také vnímala a uznávala jeho generace. Hustopečský rodák (narodil se 15. 7. 1900) vystudoval v Brně a teologii v Praze a Cambridge, ordinován byl ve Velimi roku 1925, kde se sešli tehdejší vikáři, a jeden z nich bude muset kázat. Na místě otázaní všichni mlčeli, jen Viktor se přihlásil, že bude kázat. A kázal, jak když se roztrhne peřinka a z ní potichu padají peříčka – slova, která působí už svým klidným přednesem, nepotřebují být zdůrazňována hlasem, neboť tak se ty věci mají a nejinak. Nebyl jsem tam, vyprávěl mi to jeden z těch vikářů, který tam byl ordinován ke kázání a vysluhování svátostí, František Dobiáš. K tomuto prvenství se připojilo o pět let později další prvenství: Viktor Hájek byl v roce 1930 promován prvním doktorem teologie na tehdejší Husově fakultě.

O jeho teologickém zaměření jsem se dovídal jako jeho vikář. Seděli jsme se sestrou Bednářovou, jež se starala o kartotéku sboru, v kanceláři Blahoslavova domu, kam se později připojil co adept bratr Jan Pokorný, později brněnský farář. Když nebylo další kancelářské práce, vytáhl jsem knihu, kterou jsem si přivezl ze Skotska, „Poznání Boha a služba Bohu podle reformačního učení“, v níž Karl Barth vykládá Skotskou konfesi, a pilně jsem překládal. Mému šéfovi nedalo, aby do té knihy nenahlédl. Sklonil se nad ní, jako by chtěl číst, ale za chvíli mávl rukou a prohodil: „To je slovíčkaření.“ Tento Hájek byl robustní teolog, držel věrně a pevně základní články křesťanské víry, obsažené v Apoštolském vyznání, a dovedl vyložit z nich zejména ten článek, v němž spočívá jistota spásy pro toho, kdo věří v Ježíše Krista, Ukřižovaného a Vzkříšeného. Lidské, upoceně zásluhy na spáse nedal žádnou šanci. Dbal o to, aby posluchač evangelia dostal prostou, ale výživnou stravu, pouze z evangelia. Vzdělané a bohaté častoval tímtož pokrmem jako jiné hříšníky. Uvědomuji si, že jsem mu jako pravidelný a zaujatý posluchač za jeho kázání nepoděkoval. Až dnes.

Sešli jsme se poprvé na Valašsku, na Růžďce. Zrovna jsem se vrátil ze Skotska jako nápadník vikářského místa, které jsem si měl nalézt. Místo hledání jsem odejel do tábora YMCY blízko Růžďky. Stalo se, že jsem mohl provázet Viktora Hájka, který tam tu jistou neděli v roce 1938 kázal, na nádraží. Cestou došlo na jeho otázku, co teď dělám, když jsem na fakultě skončil. Když jsem mu to pověděl, odvětil: „Mohli byste jít k nám, do Brna, Josefa jsme tam ještě neměli.“ A tak od září 1938 jsem „úřadoval“ v brněnském sboru, který ještě nebyl rozdělen na první a druhý.

Jeho církevní kariéra se odvíjela jaksi samozřejmě, roku 1940-47 byl seniorem brněnského seniorátu, od roku 1950-1968 synodním seniorem. Nebylo mu dopřáno užít důchodu, zemřel po operaci močových cest 7. 3. 1969. Jeho dvě děti, Doris a Igora, jsem poznal v Brně, Igor mi brzy zmizel z dohledu, odešel do civilního zaměstnání, třebaže (snad) dostudoval teologii, Doris jsem po létech zastihl jako sekretářku synodní rady v Praze v letech 1979 – 1984, již jako provdanou Titěrovou. Její moravská dikce a široký úsměv mi připomněl její matku, paní Kláru, s kterou jsem byl tak zadobře, že mne chtěla pozvat na oběd, na koprovku, a byl jsem nemnohý z těch, které Viktor vzal do synodního auta jako spolujezdce.

Ještě se sluší říci pár slov o vnějšnostech, z nichž první je postava. Viktor Hájek s ní nebyl tuze spokojen, ačkoliv jí budit vážnost. Byl obtloustlý, ale nechtěl si na tom přičíst žádnou zásluhu ani vinu. Chodili jsme spolu na oběd do bufetu na Lidické ulici, když paní Klára dlela na Slovensku, a Viktorovi Hájkovi nedalo, aby neporovnával, co snědl on a co já, přičemž asi pokládal za nespravedlnost, že když jsme šli spolu, ztrácel jsem se vedle něho, i když jsem jedl aspoň tolik co on. Uznal jsem, že se nesluší kárat lidi pro jejich tloušťku. Objevoval se tehdy v Brně mladý sekretář Akademické YMCY Jaroslav Valenta, kterého Němci popravili dřív, než mohl vydat víc ze svého nadání a ze své křesťanské víry. Působil velmi věrohodně. On to byl, kdo vytvořil a hájil tezi, že křesťan nemůže být tlustý, ale toto hodnocení se tradovalo spíše v kruzích Akademické YMCY než v církevních, sborových kruzích. Myslím, že každý farář by se měl proti takové kritice obrnit: jedněm se jeví nekřesťanský tlustý, druhým se zase jevil dotýčný vikář příliš hubený, aby mohl vzbuzovat vážnost: „Špatně vypadáte,“ říkali mi. Napadlo mne, že bude dobré pohlédnout na ty dva reformátory, širokolícího sedláka, pěkně obtloustlého Martina Luthera, a Jana Calvina, skoro vyzáblého, prvnímu chutnalo a druhý, tuším, nenalezl ani v chutném jídle zalíbení. Nebudu se divit, jestli někdo z mladých teologů se pokusí postavit různost teologií na různém zevnějšku a zvláště na tom, co mu vadí, aby jej objal. Tloušťka by mohla být jednou z takových překážek. Materiálu pro takovou teologii by bylo vždycky dost, protože na každém člověku najdete dost toho, co vám nesedí. Tak do toho!? U našich seniorů a synodních seniorů se toho najde, jsou to přece hříšníci jako my. Měli by unést každou kritiku? Nikoli! Viktor Hájek ji snášel těžce, zvláště když „nemohl přidat ku postavě své ani jeden loket“ (Mt 6,27).

Naše situace v církvi nevolá po kritice, ale po lásce. Ta buduje a prospívá církvi i světu.

Josef Veselý

POMOC BLIŽNÍMU

Zapište se někomu do života...

... takový je název kampaně Nadace pro transplantace kostní dřeně. A je to název přiléhavý. Zápisem do registru dobrovolných dárců se totiž člověk může stát někým, kdo se druhému, někomu neznámému, zapiše do života naprosto nesmazatelně. Ač se o tom málo mluví a málo ví, v naší zemi onemocní každý rok stovky lidí, často mladých i dětí, nejtěžšími chorobami krve a krevetvorby, při nichž je často poslední a jedinou šancí na uzdravení a záchranu života transplantace kostní dřeně. O dárcovství kostní dřeně panují všeobecně dost zkreslené a strach budící představy. Faktem však je, že dárce si v dnešní době může vybrat ze dvou metod odběru kostní dřeně (odsátím jehlami z dutiny kostí v celkové narkóze nebo odběrem přímo z krve po namnožení pomocí tzv. růstového faktoru), které jsou sice v některých případech bolestivé, až na ojedinělé případy však nepřinášejí dárci žádné zdravotní komplikace. Dárce je

zcela jedinečná osoba, která se s nemocným shoduje v mimořádně složitém systému transplantačních znaků. Tyto znaky jsou dědičné, a proto se nemocným dárce hledá nejprve v jejich vlastní úzké rodině, nejlépe mezi sourozenci. Bohužel většina pacientů vhodného dárce mezi svými příbuznými nenajde. Jejich jedinou nadějí je doufat, že se podaří najít cizího dobrovolníka, jehož tkáňové znaky jsou náhodně podobné a který by byl ochoten své krvetvorné buňky darovat. To ale není jednoduchá záležitost. Dnes jsou na celém světě registrovány miliony dobrovolných dárců dřeně ochotných pomoci. Přes veškerou mezinárodní spolupráci ale stále existují případy, kdy se dárce pro konkrétního nemocného najít nedaří.

Vstup do registru dobrovolných dárců znamená první, ten nejdůležitější krok. Ne všichni, kteří se zaregistrují, jsou v budoucnu k darování dřeně povoláni. Pravděpodobnost ve skutečnosti není nijak velká. Přesto každý z přihlášených dává naději.

Kromě dárcovství však existují další možnosti pomoci: dobrovolná činnost ve prospěch Nadace pro transplantace kostní dřeně nebo pomoc finanční. Nadace pro transplantace dřeně je organizace s cílem napomáhat veškerým aktivitám ke zlepšení osudu nemocných s chorobami krve, podporuje proto rozvoj dárcovství kostní dřeně v ČR, programy na podporu pacientů po transplantaci a onkologické terapii, vzdělávání, investice do přístrojové techniky a vybavení pracovišť i výzkum v oblasti hematologie, onkologie a transplantační medicíny. Nadace svými prostředky zásadním způsobem napomáhá při vyhledávání vhodných dárců, financuje totiž fungování registru dárců. Stát v současnosti hradí pouze samotný odběr dřeně dárce a transplantaci nemocnému, pokud se vhodného dárce podaří najít. Proces registrace dárců a jejich vyhledávání však vyžaduje vlastní finanční zdroje, kterými přispívá nadace. Jejím prostřednictvím můžete přispět i vy.

Na internetových stránkách www.kostnidren.cz/nadace/ je k nalezení mnoho způsobů, jak nadaci podpořit v její činnosti, a také další informace o dárcovství i projektech nadace. Zapište se i vy někomu do života...

Saša Hauserová

Ve dnech 29. ledna a 5. února proběhne v Blahoslavově domě sbírka pro tuto nadaci.

KNIHA

Další vzpomínání Jakuba S. Trojana

Zatímco v I. dílu svých Rozhovorů s pamětí Jakub S. Trojan sledoval převážně časovou linii svých vzpomínek, ve II. díle se soustředil na několik okruhů svého života. Patří mezi ně události ze života libišského sboru, v němž Trojanovi po odebrání souhlasu ještě několik let zůstávali, nová etapa života v kosteleckém sboru, kde působila manželka faráře Trojana Kája a kam se rodina v roce 1979 přestěhovala, vztah ke Komenského bohoslovecké fakultě,

k církvi a jejímu životu za normalizace, k Nové orientaci, která se ocitla v mimořádné situaci poté, co řada jejích členů ztratila státní souhlas k výkonu duchovenské činnosti.

Synodní rada musela vyjasnit postavení faráře po odnětí státního souhlasu. Ten sice zůstává zaměstnancem církve a povinností sboru je poskytnout mu přiměřené zaměstnání, pokud to však není možné, je třeba pracovní poměr řádně rozvázat. Když se sbor rozhodne povolát nového kazatele, vzniká nesnadno řešitelný problém. Duchovní bez souhlasu by měl odejít, ale nemá kam!

Podle výkladu synodní rady se farář po ztrátě souhlasu ocitl v jakémsi právním vakuu – farářskou funkci, která mu dosud zaručovala automatické členství ve staršovstvu, vykonávat nesmí, ale nemůže se také stát členem staršovstva volbou. Tento postoj vyhovoval státní správě: aby farář nebyl ve staršovstvu, aby co nejrychleji sešel z očí a zmizel ze sboru. Ani situace v libižském staršovstvu nebyla jednoduchá. Někteří členové stáli za svým farářem, jiní měli strach, aby nepopudili úřady.

Ke zlomu došlo poté, co vznikla nekonformní skupina kolem Charty 77, která našla podporu i mezi některými faráři z řad ČCE a pracovala velmi aktivně. I když k 1. lednu 1977 podepsalo Chartu pouze šest duchovních a deset dalších k 1. únoru 1977, byla to významná část (téměř 6 %) z celkového počtu farářů naší církve. Trojan na tuto dobu vzpomíná takto: „Podpisem prohlášení Charty 77 se mé postavení v libižském sboru i v celé církvi změnilo. Nikdo mi ve sboru nic nevyčítal. Když se i církevní vedení dostalo pod tlak státní správy, která na něm vyžadovala prohlášení odsuzující Chartu, bylo zřejmé, že i presbyteři libižského sboru a jeho kurátor jdou vstříc zatěžkávací zkoušce. Měli svého faráře rádi, pojila je navzájem důvěra, ale situace se pro ně značně změnila ve chvíli, kdy se jejich farář dostal spolu s dalšími signatáři pod palbu úřadů a zglajchšaltovaného tisku. V něm byli chartisté označováni za skupinu zrádců a zaprodanců. Čekaly je časté výslechy, v jejich bytech probíhaly prohlídky, nechyběly ani hrozby vystěhování a různé šikany.“

Odnětí souhlasu postihlo i Trojanovy děti, které mohly vystudovat až po několika letech, kdy se o přijetí na školy marně pokoušely. Trojan vzpomíná na návštěvu u inspektora, u něhož intervenoval ve prospěch syna Pavla, aby mohl studovat skladbu na pražské konzervatoři. „Přiznám se ke škodolibosti: docela rád bych ho dnes potkal a připomněl mu, že studentík, kterému tehdy zabránil (a ne jedenkrát, dokonce třikrát) studovat na škole, kterou „dozoroval“, je dnes už řadu let jejím ředitelem.“

Součástí života chartistů byly časté výslechy. Farář Trojan vzpomíná, jak byl předvolán k výslechu na den svých narozenin, s výhrůžkou: „Když nepřijdete, víte, co vás čeká, pane Trojan.“ Po přemýšlení, jak se tomu vyhnout, a rozhovorech s přáteli i s rodinou našli Trojanovi řešení. „Šli jsme do Bartolomějské oba. Já ještě navíc s pugétem, který mi chvíli před odchodem přinesl syn Pavel. Čekali jsme dobrou čtvrt hodinu, než se poručík Wagner objevil. Všímal jsem si, že se trochu zarazil. Čekal mne, spatřil navíc dámu. Je to dobré, říkal jsem si, v prvním kole budujeme. Mluvila pouze Kája,

jak jsme měli předem domluveno. ‚Pane poručíku, to je den, kdy chceme být s manželem spolu. Ráda bych se účastnila vašeho rozhovoru. Nebudu do něho zasahovat, ale chci být se svým mužem.‘ Opět zaváhal. Druhý bod pro nás. Co teď? Poručík Wagner řekl: ‚To nejde, nemůžete být při výsledku svědka.‘ Stále jsem mlčel a Kája přešla k druhému návrhu: ‚Můžeme zajít někam do restaurace, kde bych mohla být s vámi u stolu a vy byste to s manželem vyřídil.‘ ‚To je lákavé, paní Trojanová, snad někdy jindy, ale to taky nejde. Slibuji vám, že rozhovor s vaším manželem bude krátký. Za chvíli bude zpátky.‘ Obrátil jsem se ke Káje a řekl jsem: ‚Kájo, když pan poručík slibuje, že to bude trvat krátce, tak můžeme dát na jeho slovo, ne?‘ A Kája se obrátila ke mně a povídá: ‚Dobře, zůstanu tady a tu chvíli na tebe počkám.‘ Myslím, že jsme pana poručíka obklopili takovým oblakem důvěry v jeho slib, že snad ani nemohl jinak. Zavedl mě do místnosti, zastavil se uprostřed a řekl: ‚Protože jste uposlechl naší písemné výzvy a přišel, dnešní rozhovor tím končím.‘ Podal mi můj občanský průkaz a rozloučili jsme se. A já jsem s kytkou vypochoďoval z úřadovny StB a na chodbě se na mne trochu s údivem díval kolemjdoucí personál.“

V době, kdy byl farář Trojan v civilních zaměstnáních, věnoval vedle povinností v práci dost času theologickým seminářům, které byly součástí neoficiální, tak zvané „soukromé univerzity“ a konaly se na různých místech v Praze i v Brně a v dalších městech. Přicházeli na ně ti, kdo nemohli studovat, protože se na univerzitu buď nedostali, nebo z ní byli vyloučení. Přijížděli i četní hosté ze zahraničí, mezi nimi postavy zvučných jmen.

Autor se zabývá také tím, jak na důležité události reagovala Komenského bohoslovecká evangelická fakulta. Vedení fakulty bylo v 70. letech v úzkém styku se státní správou a ministerští úředníci vykonávali na fakultní představitele nepokrytě silný nátlak. Trojan popisuje několik případů vyloučených studentů, například Jana Tydlitáta, který se provinil tím, že 4.4.1976 se při večerních bohoslužbách u Salvátora modlil za vězněné, zvláště za Svatopluka Karáska, který byl tehdy ve vazbě.

Kniha je doplněna několika dokumenty z roku 1977 – zápisem z rozhovoru se synodní radou na farářském kurzu a dvěma zápisy z jednání na synodní radě.

Hana Dvořáková

HISTORIE

Toleranční patent II. díl

O tom, jak přijali evangelíci zprávu o vydání tolerančního patentu, máme z Českomoravské vysočiny několik zajímavých zpráv. Tak v Chládkově kronice, uložené dnes v Horáckém muzeu v Novém Městě na Moravě, čteme v oddílu nazvaném TOLERANC PATENT: „...Roku 1781 den 27. října za císaře Josefa II. vyšel toleranc patent skrze víru, že se každé mohl vyznat k svému náboženství a to k víře evandelské, a nebo k víře helvetský nebo k víře řecký

nesjednocený, a tak se taky stalo, že mnoho lidí od katolický víry odstoupilo a k helvecké víře přistoupilo, obzvláště starej lidí, nebo ti toho byli dycky žádostiví, poněvadž tech Písem byli milovníci, nebo než ten patent vyšel, to žádnej Písmo evangelický nesměl mít, a kdo ho měl a byl vyrazenej, tak byl taky harestem trestanej, a mnozí až na Špimber do Brna a do harestu se dostávali, a to Písmo se jim pobralo, a musili dělat vyznání víry katolickej a toho Písma evangelickýho se odřeknout, dyž ale Toleranc Patent vyšel, to bylo od tech starej lidí hrozný radosti, že prej jim toho Pán Bůh dal dočkat, že nejčko to Písmo svobodně můžou mít a beze fšeho strachu veřejně číst..."

Jiné dvě zprávy napsali katoličtí kněží, novoměstský děkan Leopold Pausa a jimramovský kaplan P. Rohočka. Jejich zprávy musíme brát kriticky, nejsou nestranné a jsou, žel, z doby pozdější. Pausa působil v Novém Městě na Moravě v letech 1801 – 1843, Rohočka psal svou německou kroniku někdy v letech 1796 – 1808.

Ocituji kousek z kroniky děkana Pausy: "Toleranční patent způsobil nemalé pozdvižení. Kde jaká česká bible, kde jaký český kancionál se nalézal, všude schůzky večerní se držely, lůza lidu nesprostšího (=nejprostšího) celé noci v čtení bible a zpívání žalmů, připravujíc se k novému náboženství, strávila..."

Rohočka vidí ve své zaujatosti evangelíky především jako pokrytce a jejich opravdovost jako vypočítané osidlo na katolíky. Ve skutečnosti podává však zprávu o oživlé tradici české reformace a připomene nejednou ducha husitů a prvních Bratří. Nekatolíci, jak píše, "slibovali, že zámožnější budou podporovat chudé, a že všechen majetek bude společný. Mnoho lidí získali vnější zbožností, almužnami, podporami nemajetných bez braní úroků tím, že nenavštěvovali žádnou veřejnou zábavu, vedli spořádaný život, večer společně zpívali písně, četli svatá Písma, nechodili do židovských a jiných výčepů, nekleli..."

Nejcennější zprávu poskytuje list novoměstského vrchního Eberhardta krajskému úřadu z 4. prosince 1781. Je psán úzkostným a zaujatým tónem. Píše, že 17. listopadu byl toleranční patent oznámen bez dalšího vysvětlení rychtářům, shromážděným o úředním dnu ve vrchnostenské kanceláři. Dostali několik výtisků s sebou a rozešli se domů. Zprvu nikdo netušil, jak silný ohlas císařův patent vyvolá. Jakmile se však o něm roznesla zpráva, nastalo "třídění věřících". Evangelíci se začali bez jakéhokoliv povolení sepisovat. Scházejí se večer, učí se katechismu, zpívají žalmy a kážou. Děje se tak v řadě obcí novoměstského panství. Původcem toho všeho je novoměstský krejčí Filip Kubík, u něhož jsou hlavní shromáždění. On prodává též Nový zákon a knížku Daniela Stránského, sbírá peníze na modlitebnu, káže a vyučuje katechismu. Někteří evangelíci z Vříšťě a Kuklíka vrátili kaplanovi v Německém

P. Pauserovi knihy, cenzurované biskupskou konsistoří, a žádali za ně své, které jim byly před dvěma roky odebrány. K tomu se chystá mnoho jiných. Vrchní proto prosí o milostivé poučení, co má dělat, protože, nedojde-li k nápravě, můžeme čekat vraždy a jiné výtržnosti, neboť evangelický lid bude čím dál tím zuřivější. V pátek a v sobotu jí veřejně maso, nechodí do kostela a snaží se pochytit do svých léček zbytek katolíků.

Z této zprávy přímo cítíme zděšení mocného úředníka nad převratnými novotami, které v jeho očích bořily staré řády. Obával se selské revoluce. Neubráníme se však myšlence, že jeho strach byl do jisté míry předstíraný, aby ovlivnil vyšší úřady a snad jejich prostřednictvím i císaře. Vždyť tu nebylo důkazů nějakého bouření.

Evangelíci své nadšení a svou radost vyjadřovali horlivou zbožností a zpřísněným mravním životem. Je ovšem pravděpodobné, že se k nim v první době bez povinnosti připojil nejeden vesnický rebelant a snad i člověk pochybného charakteru. Docházelo patrně i k přemlouvání a snad i vyhrožování, o němž se Eberhardt také zmiňuje. Vyhlášení tolerance a zrušení nevolnictví vyvolaly v lidu jistě velké naděje. Rohořkova zmínka o společném vlastnictví by ukazovala i na naděje sociální. Jak dalece však byly mezi lidem rozšířeny, nevíme. Z Novoměstska známe jen dva doklady, které by jim nasvědčovaly. Tak evangelík Jan Křivánek prohlásil veřejně o vrchním Ebernhardtovi a nadporučíkovi von Damjanowici: "Však těch knechtům dohořívá a brzy bude do nich hrom bít." Byl potrestán 25 ranami karabáče. Evangelík Michal Kamenský z Odrance podnítil malou vzpouru za pomoci čtyř vojáků, kteří byli doma na dovolené z Laudonova pěšího pluku. Postavil se totiž proti násilnému naverbování Jiřího Stehlíka v odranecké hospodě zvoláním: "Toho člověka budeme bránit až do krveprolití". Zmínění vojáci mu hned pomáhali, ale byli přesilou lidí, kteří se seběhli, přemoženi. Vojáci byli potrestáni, Kamenský utekl, ale byl dopaden a potrestán 30 ranami karabáče (Zpráva hraběte von Althanna z jara 1782.).

Věra Doleželová, pokračování

DÍKY A PROSBY

Pane Bože, v Ježíši Kristu nalezneme moudrost. Jen on sám chápe tvou vůli a chápe člověka a jeho ztracenost v hříchu. Nevystačíme s lidskou moudrostí, inteligencí, vzdělaností, abychom pochopili pravdu o tobě a o sobě. Dej, abychom se chtěli každý den u Ježíše Krista učit. Ať tě svým jednáním chválíme, i když tvým cestám často hluboce nerozumíme.

Prosíme za rodiče, ať svou poslušností tobě jsou pravou autoritou svým dětem.

Za děti prosíme, aby ve svých rodičích a dospělých, kteří je vedou a opatrují, objevovaly jistotu víry a mohly se učit, co je život v pravdě a spolehnutí. Chraň je, prosíme. Ať se jim dostává pozornosti a lásky moudrých, zakotvených a odpovědných dospělých.

Myslíme na děti vydané všanc bezbřehé svobodě výběru – a bez základní jistoty, že někomu na nich záleží.

Vytrvalost a horlivost v hledání tvé vůle dej své církvi. Nedopusť, aby si zakládala na pokladech své moudrosti a pracovala pro svou slávu a výjimečnost. Zbavuj nás ochromujícího strachu z opuštěnosti, nemocí, lhostejnosti blízkých. Prosad' proti němu svou autoritu milujícího otce.

z přímluvné modlitby v neděli po Zjevení Páně
v Blahoslavově domě (8.1.2012)

LIDÉ VE SBORU

Brno I

Vzhledem k odcizení počítače, v němž byla uložena potřebná data, nemůžeme v tomto měsíci seznam jubilantů otisknout. Tímto se jim omlouváme a v příštím měsíci bude, doufáme, již vše v pořádku. Děkujeme za pochopení.

Brno II

1.2.	Drahomíra Šafaříková	80 let
3.2.	Věra Lipinská	86 let
3.2.	Anna Pohanková	84 let
3.2.	Pavel Spousta	70 let
4.2.	Jaroslav Marek	80 let
5.2.	Marta Kučerová	78 let
5.2.	Jitka Rašínová	20 let
6.2.	Milada Ševčíková	89 let
8.2.	Terezie Pospíšilová	83 let
8.2.	Ludmila Kovářová	60 let
10.2.	Daša Horáková	82 let
12.2.	Věra Ondráčková	85 let
15.2.	Ludmila Malášková	88 let
16.2.	Darina Stejskalová	82 let
18.2.	Dagmar Dvořáková	86 let
19.2.	Josef Váně	87 let
19.2.	Noemi Zakopalová	82 let
22.2.	Zdena Procházková	88 let
27.2.	Miroslav Šimek	86 let
27.2.	Marta Kompišová	79 let

Kavárnička – středa 15 hodin, Opletalova 6

1. 2. Údolím řeky Mosely – promítá bratr senior Jiří Gruber.
8. 2. Co by nám dnes Jan Amos Komenský radil – zamýšlí se pan profesor Miloš Dokulil.
15. 2. Židé v Brně – dovíme se od bratra Michala Doležela.
22. 2. Malý koncert studujících konzervatoře.
29. 2. Bratr farář Jan Pokorný vypráví.

Klub otevřených dveří – čtvrtek 10:00, Opletalova 6

- 2.2. Být doma neznamená nepracovat – hostem bude Mgr. Petra Michalová
- 16.2. Předávání víry v rodině – beseda s PhDr. Ing. Marií Oujezdskou

ZE SYNODNÍ RADY

Dopis sborům ČCE k výsledkům sčítání lidu

Praha, 20. prosince 2011

Milé sestry a milí bratři,

letošní výsledky sčítání lidu sdělily, že počet členů ČCE se zmenšil na 52 tisíc. To je více než poloviční úbytek oproti minulému sčítání. Pokles jsme již za posledních 20 let zaznamenali podruhé. Podobné, ne-li o něco větší „ztráty“ zaznamenaly i ostatní větší a tradiční církve.

Co to pro nás znamená?

1. Výsledky můžeme hodnotit jako nechutí hlásit se k církevní instituci (vlastně k jakékoli instituci). Když to uvážíme, politické strany, které rozhodují v této společnosti o mnohém, mají proti církvím zanedbatelný počet členů.
2. Je možné, že jsme nepřitažlivé společenství (alespoň z velké části). Mezi sebou si rozumíme, ale naše společenství není pro druhé zajímavé. Jsme nudní, málo věrohodní, neumíme to podstatné, co máme, sdělit srozumitelně tak, aby oslovovalo, zaujalo a následně proměňovalo člověka? Anebo musí to popraskané, nahnilé, neživé, co v církvi je, vyhnít, aby evangelium bylo konečně více slyšet?
3. Společnost, ve které žijeme a působíme, se stále více tříští, roste nezájem společně něco dělat, roste nedůvěra nejen vůči institucím, ale mezi lidmi navzájem. Vysoké procento těch, kdo se dobrovolně rozhodují pro život bez druhého člověka, vypovídá také o tom, že život s druhým je vnímán jako zátěž a omezení. Rozpady manželství rovněž hovoří o změně světa,

ve kterém žijeme. Počet těch, kdo se nepřihlásili k žádné národnosti, dává najevo, že to již není významná lidská hodnota, kterou by bylo třeba komukoliv sdělovat. To všechno signalizuje vykořenění, neukotvení člověka, jakési vakuum, kde mizí také zájem o druhého, o nějaké hodnoty.

4. Sčítání však také sděluje, že ani český člověk není sto úplně duchovní prázdnotu vydržet. To, že ¾ milionu respondentů vyplnilo kolonku - věřím, ale instituci k tomu nepotřebuji, naznačuje hledání v široké nabídce různých spiritualit. To, že polovina respondentů nevyplnila kolonku o náboženské příslušnosti, může říkat, že je jim to fuk, ale také: nějakému státu do toho nic není, je to moje vnitřní věc. Tím znovu roste důležitost a potřebnost naší věrohodnosti, pravdivosti a srozumitelnosti.
5. Společenství církve budou v budoucnosti stále více tvořit lidé aktivní, kteří by neměli dovolit věřícím uzavírat se do ghetta, oplotit se, odříznout od společnosti. Naopak bude důležité komunikovat se sympatizanty, s lidmi hledajícími, se vstřícnými skupinami ve společnosti. To však bude znamenat větší nasazení kazatelů, presbyterů a vůbec živých členů církve v evangelizaci, zvěstování, katechezi i pastýřském působení.
6. Výsledky sčítání lidu i v oblasti příslušnosti k církvím jsou jistě veličinou relativní. Tyto výsledky nás však mohou zdravě provokovat k hledání cest k současnému člověku i naší společnosti. A také k získání dovednosti, s prosbou na rtech o Ducha svatého, vyřídit našim současníkům, co Bůh nám daroval, když do našeho světa poslal své Slovo, svého syna Ježíše Krista.
7. Být křesťanem v dnešní společnosti, která se vyznačuje duchovní neurčitostí, znamená unést jinakost v myšlení i jednání. Proto také máme radost z těch z vás, kteří jste tuto alternativu v dnešním světě vyjádřili a chlubit se, že patříte Kristu. Přejeme vám o letošních Vánocích radost z příštího a přicházejícího Ježíše Krista i mocnou naději pro sebe, církev, naši společnost i celé stvoření.

Synodní rada Českobratrské církve evangelické

ZE SBORU BRNO - HUSOVICE

Bohoslužba v klubu Desert 8. 1. 2012

Jak se už dávno stalo pravidlem, na začátku nového měsíce se v neděli večer sešla v klubu Desert rozmanitá společnost, aby společně slavila bohoslužbu. V pojetí těchto v nejlepším smyslu slova alternativních bohoslužeb je klíčovým prvkem setkávání. Setkáváme se se zajímavými hosty, jejichž životů a myšlenek se v rozhovoru s nimi dotýká moderátor a tvůrce celého projektu,

farář Štěpán Hájek. Setkáváme se s hudebníky a jejich uměním, kterým je mluvené slovo prokládáno. Setkáváme se s literaturou, kterou naši hosté považují za pozoruhodnou, a proto se s námi o ni sdílejí. Setkáváme se především spolu navzájem, a někdy jde o setkání skutečně nečekaná. A v modlitbě a kázání se setkáváme s kýmisi důležitým, o němž věříme, že i on každou druhou neděli v měsíci v šest večer do Desertu mezi nás zavítá.

Tentokrát byl hostem herec, režisér a divadelní šéf František Derfler. Během rozhovoru jsme nahlédli do různých období jeho života. Slyšeli jsme vyprávění o hereckých začátcích v Brně i Praze, o následném angažmá opět v Brně v Divadle Na provázku, o zapojení do brněnských disidentských aktivit v období po podpisu Charty 77, o porevolučním úkolu sedmiletého šéfování Mahenově činohře až po samostatnou kapitolu Divadla U stolu, začínající v době předpřevratové a trvající dodnes. Jedním z výrazných momentů rozhovoru byl okamžik, kdy se otevřela otázka současného stavu velké činohry v Brně. František Derfler se vyjádřil zásadně kritickým, a přesto vyváženým a přesným způsobem na adresu současných šéfů brněnského Národního divadla a Mahenovy činohry a zmínil také smutně vysokou míru souladu, která panuje mezi těmito pány a brněnskými radními s primátorem v čele. (Říkává se tomu obsidiánové bratrstvo...) Ani živá odezva publika v tomto momentě nepomohla najít odpověď na otázku „Co s tím?“

Do rozhovoru chvílemi vstupoval i druhý host, harmonikář Aleš Mrázek, který ale především doplnil celý večer hudbou. Krom toho mu patří dík za vzpomínku na Karla Kryla.

Závěr programu patřil veršům Czesława Miłosze ze sbírky Poslední básně. V přednesu Františka Derflera šlo o skutečné vyvrcholení večera.

PS: Očití svědkové vyprávějí, že na baru posedával veselý host, který chodil úzkou uličkou na bohoslužbu na výzvědy a vracel se k baru se zprávami, co se „vzadu“ děje. Tyto zprávy se původně nesly v duchu výsměchu a nechápavého odsudku přes sympatie až po respekt a solidaritu („Mě to nešokuje, já jsem taky pokřtěnej!“).

Ruth Konvalinková

Brno I

Staršovstvo v úvodu schůze řešilo důsledky opakovaných krádeží ve sborových kancelářích a doporučilo instalaci venkovních mříží. Radost jsme měli z průběhu a přípravy dětské vánoční slavnosti a adventního sdílení v Červeném kostele. Naplánovali jsme lednový sborový den, červnový víkend na Blažkově a svolali jsme pracovní skupiny, které připravují Muzejní noc a Noc kostelů. Finanční komise do příště připraví rozpočet na rok 2012 a stavební komise navrhne rozsah letošních investic a nutných oprav. Staršovstvo kladně hodnotilo vydávání časopisu Setkávání a příště se bude zabývat webovými stránkami sboru. Staršovstvo rozhodlo o nákupu nových počítačů do kanceláří.

Jiří Gruber

Brno II

Úhrnná informace o dění ve sboru ve vánoční době připomenula neobvyklou podobu dětského vánočního odpoledne, které došlo velmi příznivého ohlasu účastníků. - - Sbor má před sebou období velmi náročné z hospodářského hlediska – především kvůli nezbytným opravám v obytném domě na Lidické ul. Staršovstvo požádá členy sboru o ochotu k účasti na brigádnických pracích v 1. pololetí tr. - - - Čeká nás příprava rozpočtu pro sborové hospodaření. - - - V nadcházejících týdnech přivítáme v Blahoslavově domě účastníky některých seniorátních setkání a další hosty. Sborové shromáždění bude možné uskutečnit v březnu, nejlépe opět rozděleně do dvou částí jednání.

Jaroslav Vítek

Brno - Židenice

Židenické staršovstvo se sešlo 11. ledna. Kromě obvyklé operativy, informace o financích a rozvahy o nezbytných technických záležitostech a o opravách sborových budov a kromě finančních informací jsme se domluvili na programu jarních pátečních setkání sboru a na datu sborového dne (24. června) a na pozvání hosta k přednášce. Rozhodli jsme se připojit se k programu Noci kostelů 2012 (1. června), přijali jsme návrh pokusit se o propojení mladší mládeže našeho sboru s mladší mládeží sboru Brno II. a schválili jsme dubnový pobyt konfirmandů ve Znojmě v rámci jejich přípravy. Větší část jednání byla věnována přípravě opakované volby faráře sboru.

Jana Nechutová

TÝDEN VE SBORU

Brno I

Po – Pá 9-12, St 15-17

Pondělí:

18:30 staršovstvo 13.2.

Úterý:

15:00 DD Věstonická

16:00 náboženství

17:00 dětský klub

19:00 příprava NŠ

Středa:

13:00 Diakonie 1.,15.,29.

15:00 kavárnička

16:00 konfirmandi

18:00 kurz Beta

19:00 mládež

Čtvrtek:

10:00 klub otevřených
dveří 2.2., 16.2.

17:00 biblická hodina

Pátek:

18:30 pěvecký sbor

Neděle:

10:00 nedělní škola

11:00 setkání na faře

17:00 třicátníci 12.2.

Brno II

Po – Pá 8.30-11.30

Pondělí:

18:30 staršovstvo 13.2.

Úterý:

13:00 Diakonie 7.2., 21.2.

19:30 setkání střední
generace

Středa:

18:00 biblická hodina

19:15 mládež

Čtvrtek:

15:30 konfirmandi

15:45 vyučování dětí

16:45 dorost

19:00 mladý divadelní
spolek

Sobota:

9:30 DD Kociánka
11.2.; 25.2.

Neděle:

9:00 nedělní škola

10:00 setkání

v Blahoslavově domě

Brno – Husovice

Středa:

18:30 mládež

Čtvrtek:

19:00 biblická hodina

20:00 staršovstvo 16.2.

Pátek:

15:30 Husovičtí vřeštani

Neděle:

9:00 nedělní škola

10:00 setkání na faře

18:00 Desert 12.2.

Brno – Židenice

Úterý:

16:30 BH pro děti

19:00 starší mládež

Středa:

17:00 konfirmandi

19:00 BH Blansko

19:30 staršovstvo 15.2.

19:00 modlitba se zpěvy
z Taizé 15.2.

Čtvrtek:

17:30 mladší mládež

19:30 biblická hodina

Pátek:

19:00 setkání sboru
host Petr Gallus 17.2.

Neděle:

9:00 nedělní škola

10:00 setkání

v modlitebně

18:30 pěvecký sbor

Brno I	Brno II	Brno – Husovice	Brno – Židenice
5.2. Devítník BK Jiří Gruber, VP ČK Jiří Gruber, VP Rch Jiří Gruber	BD Jaroslav Vítek, VP Kuř čtené J. Kučera Tiš 13:45 J. Vítek	Hu čtené bohoslužby	Žd Pavel Kašpar, VP Bl, Pavel Kašpar, VP
12.2. První po Devítníku BK Olga Tydlitátová ČK Olga Tydlitátová	BD Jaroslav Vítek Tiš 10:30 A. Hauserová	Hu Štěpán Hájek	Žd Romana Špačková Bl Romana Špačková
19.2. Druhá po Devítníku BK Jiří Gruber Opl Jiří Gruber <i>bigbeatové bohoslužby</i> Rch Jiří Gruber	BD Jaroslav Vítek Tiš 10:30 A. Hauserová	Hu Štěpán Hájek Ma Štěpán Hájek	Žd Pavel Kašpar Bl Pavel Kašpar
26.2. První neděle postní BK Olga Tydlitátová, VP ČK Olga Tydlitátová, VP	BD A. Hauserová, VP Tiš 10:30 J. Vítek VP	Hu Štěpán Hájek	Žd Pavel Kašpar, VP Bl Jan Asszonyi
4.3. Druhá neděle postní BK Olga Tydlitátová ČK Olga Tydlitátová	BD Jaroslav Vítek Kuř A. Hauserová, VP Tiš 13:45 A. Hauserová	Hu Štěpán Hájek	Žd Pavel Kašpar, VP Bl Pavel Kašpar, VP
BK: Betlémský kostel v 8:30 ČK: Červený kostel v 10:00 Rch: Rychmanov v 14:15	BD: Blahoslavův dům v 9:00 Kuř: Kuřim v 10:00 Tiš: Tišnov	Hu: Netušilova 26 v 9:00 Ma: Maloměřice, Borky 7 DDS v 10:30	Žd: Židenice v 9:00 Bl: Blansko v 14:00